

บทที่ 5

ระบบการบริการสุขภาพอนามัย

การให้บริการด้านสุขภาพในด้านการรักษาพยาบาล ได้แก่ การตรวจรักษาโรคต่าง ๆ ตลอดจนทางจิตเวชพอจะแยกกล่าวได้ดังนี้

- ก. การตรวจทางกาย
- ข. การให้คำแนะนำปรึกษา

ก. การตรวจทางกาย

การตรวจทางกายก็คือ การตรวจในลักษณะอาการที่ปรากฏซึ่งก็มีการพัฒนาระบบต่าง ๆ มาอย่างมีระเบียบ

1. การซักประวัติผู้ป่วย (Patient History)

ในผู้ป่วยแต่ละราย จะต้องทำการซักถามประวัติอาการ และการรักษาที่ผู้ป่วยได้รับ มาก่อนอย่างละเอียดถี่ถ้วนตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

- อาการที่สำคัญ หมายถึง อาการหลักเพียง 1-2 อย่างที่ทำให้ผู้ป่วยต้องมาพบหมอ ในครั้งนี้ เช่น

- ผู้ป่วยรู้สึกอาการไม่สบายอะไร
- อาการนั้นเป็นมานานกี่ชั่วโมง กี่วัน
- อาการนั้นเป็นลักษณะอย่างไร เช่น ตัวร้อน
- อาการเป็นมากเวลาใด
- ตำแหน่งที่เป็นอยู่ตรงไหน
- อะไรทำให้อาการเป็นมากขึ้น
- มีอาการอื่น ๆ ร่วมอยู่ด้วยอะไรบ้าง
- ได้ทำการรักษา หรือกินยาอะไรมาบ้าง
- มีอาการเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้าง

2. ในการให้การรักษาพยาบาล ซึ่งก็เป็นการนำเข้าสู่แผนกต่าง ๆ ที่มีในการพยาบาล ดังต่อไปนี้

2.1 แผนกศัลยกรรม ประกอบไปด้วยแพทย์ผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาต่าง ๆ ได้แก่ ศัลยกรรมทั่วไป ซึ่งอาจจะรวมไปถึงศัลยกรรมในช่องท้อง หลอดเลือด และศัลยกรรมอุบัติเหตุ ศัลยกรรมทางเดินปัสสาวะ ศัลยกรรมประสาท ศัลยกรรมมือ และศัลยกรรมตกแต่ง ซึ่งอาจจะแบ่งไปตามลักษณะของงานบริการก็ได้ ดังนี้

2.1.1 แผนกศัลยกรรมทั่วไป

2.1.2 แผนกศัลยกรรมกระดูก

2.1.1 แผนกศัลยกรรมทั่วไป ต้องรับผิดชอบคนไข้ทั้งหมดที่ต้องทำการผ่าตัด ทั้งคนไข้นอกและคนไข้ใน ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยแผนกกระตุ้นความรู้สึก ซึ่งประกอบด้วย แพทย์ พยาบาล เจ้าหน้าที่ทั้งหลายในแผนกอื่น ๆ ที่จะต้องปฏิบัติงานร่วมกับแพทย์ทางศัลยกรรมในแขนงต่าง ๆ มิฉะนั้น งานด้านศัลยกรรมจะดำเนินไม่ได้

- คนไข้นอก ในการรักษาพยาบาลของแพทย์และเจ้าหน้าที่ จำเป็นต้องตกแต่งบาดแผลให้กับคนไข้ เมื่อสามารถที่จะทำได้ถ้ามีบาดแผล พวกเจ้าหน้าที่จะนำเข้ายังห้องผ่าตัดเล็กน้อยเพื่อให้แพทย์ภายใน ซึ่งประจำอยู่ช่วยจัดการรักษาพยาบาลต่อไป และเมื่อแพทย์เห็นว่าควรต้องรับคนไข้ไว้รักษาในโรงพยาบาลก็จะดำเนินงานไปตามลำดับ ในห้องตรวจโรค คนไข้ทุกประเภทต้องได้รับการตรวจวินิจฉัยจากแพทย์ที่ประจำห้องตรวจโรคว่าจะให้รักษาอย่างไร

- คนไข้ใน แผนกศัลยกรรมทั่วไป จะต้องรับผิดชอบบาดแผลทุกอย่างตั้งแต่ศีรษะ ตลอดจนทรวงอก ท้อง จนถึงเท้า แล้วส่งต่อไปยังแผนกกายภาพบำบัด เป็นกิจกรรมแผนกหนึ่งของแผนกศัลยกรรมทั่วไป มีหน้าที่ตรวจรักษาเพื่อให้อวัยวะ หรือร่างกายฟื้นคืนจากภาวะที่ทรุดโทรมเนื่องจากโรค หรืออาการบาดเจ็บ

2.1.2 แผนกศัลยกรรมกระดูก เป็นแผนกหนึ่งของการศัลยกรรมมีหน้าที่ตรวจรักษาโรคกระดูก รวมทั้ง โรคข้อ และเอ็น ประสาท ซึ่งต้องใช้เครื่องมือพิเศษ เช่น เข็ม และห้องเข็ม และเครื่องดึง

2.2 การรักษาโดยการวินิจฉัยของแพทย์โดยใช้วิธีการศึกษาโดยทางยามีหน้าที่ตรวจและรักษาคนไข้ทางยา จัดแพทย์ออกตรวจภายนอกและแพทย์สำหรับตรวจคนไข้ในตึก ซึ่งประกอบด้วยหลาย ๆ แผนก เช่น

- แผนกอายุรศาสตร์

- แผนกสูติ-นรีเวชกรรม

- แผนกกุมารเวชกรรม
- แผนกจักษุ
- แผนกทันตกรรม

คนไข้ที่จะได้รับการตรวจรักษาที่ผ่านการตรวจของแพทย์ แผนกคนไข้ภายนอกก่อนแล้ว จึงพิจารณาถึงการรักษาต่อเนื่องว่าจำเป็นต้องรับเข้ารับการรักษาเป็นผู้ป่วยภายใน

3. ในการรักษาตัวในโรงพยาบาล

ในการรักษาตัวในโรงพยาบาล จะมีการเข้ารับการรักษาลักษณะต่างกัน ถ้าเป็นโรงพยาบาลของรัฐอาจจะแบ่งเป็น ผู้ป่วยสามัญ กับผู้ป่วยพิเศษ ซึ่งก็หมายความว่าต้องจ่ายค่ายา ค่าห้อง และอาหารในบางส่วนตามความต้องการ

แต่ถ้าเป็นโรงพยาบาลเอกชน ผู้ป่วยในโรงพยาบาลก็สามารถเลือกได้ตามความต้องการ ซึ่งมีระบุค่าใช้จ่ายอย่างชัดเจน

ข. การให้คำแนะนำปรึกษา

การรักษาพยาบาลในแต่ละครั้ง ผู้ที่ได้รับคำแนะนำบางครั้งไม่เฉพาะผู้ป่วยอาจจะรวมไปถึงญาติ หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับผู้ป่วยด้วย ซึ่งจำเป็นต้องได้รับคำแนะนำปรึกษาเพื่อปฏิบัติตนให้เหมาะสม ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ป่วย เช่น ในการบริการตรวจรักษาเด็กและเยาวชน ซึ่งก็ต้องปรึกษากับพ่อแม่ของเด็ก เพื่อให้ศึกษาไปถึงสาเหตุ เช่น

- เด็กเจริญเติบโตช้า มีความประพฤติไม่สมวัย
- เขียนหนังสือไม่ได้ เขียนไม่ดีหรือเขียนเลวลงกว่าที่เคยเป็น
- มีความประพฤติไม่เหมาะสม เช่น เกเร ลักขโมย พุดปด หนีโรงเรียน
- เป็นเด็กเจ้าอารมณ์ โกรธง่าย ลงมือ ลงเท้า อิจฉาริษยา คิดอ้าง นอนละเมอ
- มีความประพฤติที่ติดนิสัยไม่เหมาะสม เช่น ดูหนัง กัดเล็บ ถอนผม ปัสสาวะรด

ที่นอน เป็นต้น

- มีความประพฤติ ๑ แบบโรคจิต โรคประสาท เช่น หวาดกลัว ไม่เข้าเพื่อนฝูง นั่งฝัน เหม่อเศร้า กระสับกระส่าย อยู่ไม่สุข

- มีความประพฤติแปลก ๆ ภายหลังจากเจ็บป่วยเป็นโรคทางสมอง เช่น หลังอาการชัก และหลังจากป่วยเป็นโรคเยื่อหุ้มสมองอักเสบ

ซึ่งหลังจากวิเคราะห์พิจารณาปรึกษาจากพ่อแม่แล้ว ก็จะได้นำไปสู่การรักษาซึ่งก็ต้องให้คำแนะนำต่อพ่อแม่ตลอดเวลา